

HRVATSKI SABOR

Odbor za ravnopravnost spolova

Klasa: 022-02/25-01/36

Urbroj: 65-21-23-25

Zagreb, 24. travnja 2025.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, prvo čitanje, P.Z. br. 144

Odbor za ravnopravnost spolova Hrvatskoga sabora razmotrio je na 13. sjednici, održanoj 24. travnja 2025. godine, u prvom čitanju **Prijedlog zakona o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, P.Z. br. 144** koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 16. travnja 2025. godine.

Odbor je, u smislu članka 179. Poslovnika Hrvatskoga sabora, o navedenom pitanju raspravljao u svojstvu zainteresiranog radnog tijela.

Uvodno obrazloženje podnio je državni tajnik. Prijedlogom zakona uspostavlja se formalni okvir za interakciju između države i državnih poduzeća. Bit će utvrđeni razlozi za državno vlasništvo u državnim poduzećima, uspostaviti će se sustav ciljeva i pokazatelja uspješnosti za državna poduzeća te će se unaprijediti standardi korporativnog upravljanja u državnim poduzećima. Uspostaviti će se i bolje definirati uloge i koordinacija između nadležnih državnih tijela, a profesionalizirati će se rad nadzornih odbora i uprava uz jačanje neovisnosti nadzornih odbora. U tom smislu najvažnije odredbe Prijedloga zakona odnose se na koordinaciju u okviru Ministarstva financija, zatim donošenje vlasničke politike od strane Vlade Republike Hrvatske kojom će se definirati razlozi za vlasništvo u državnim poduzećima, a predviđa se i donošenje uredbe o uspostavi sustava ciljeva koji se odnose na pokazatelje uspješnosti (financijske, nefinancijske i ciljeve održivosti). Vezano za profesionalizaciju nadzornih odbora i uprava predviđa se transparentan javni natječaj za nadzorne odbore i uprave uz povećavanje broja neovisnih članova u nadzornim odborima te će se pojačati uloga nadzornih odbora jer će nadzorni odbori provoditi postupak izbora uprave uz konzultacije s Vladom Republike Hrvatske. Nadalje, državni tajnik naveo je da je *Direktiva 2022/2381 Europskog parlamenta i Vijeća o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama*, transponirana u Zakonu o trgovačkim društvima koji se bavi svim društvima bez obzira na vlasništvo. Sva društva koja kotiraju na uređenom tržištu bez obzira na vlasništvo moraju primijeniti navedenu Direktivu do 30. lipnja 2026. godine.

Zamjenik pravobraniteljice za ravnopravnost spolova istaknuo je da se Ured pravobraniteljice uključio u savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Prijedlogu zakona. Naime, u Prijedlogu zakona ne postoji izričita odredba kojom se transponira ranije navedena Direktiva, osim načelne odredbe da se u onim pitanjima kojima se ne bavi Zakon o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, primjenjuje Zakon o trgovačkim društvima. Prijedlog zakona sadrži posebne odredbe koje se odnose na uređenje izbora članova tijela pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno da prilikom izbora kandidata za članove nadzornih odnosno upravnih odbora treba voditi računa o raznolikosti između ostalog i o spolu. Smatra da navedeno otvara prostor za nedoumice u tumačenju pravila o

primjeni općeg propisa u slučaju kada posebnim zakonom nije regulirano određeno pitanje. Nadalje, budući da se radi o propisima uz koje se vežu prekršajne odredbe, moguće je otvaranje pitanja različite interpretacije pred sudovima. Stoga smatra da je važno da se u Prijedlog zakona, s ciljem uklanjanja nedoumica, unese eksplicitna odredba kojom će se pozivati na primjenu odredaba koje se tiču rodne ravnoteže u Zakonu o trgovačkim društvima.

U raspravi koja je uslijedila, izraženo je zadovoljstvo što će se o Prijedlogu zakona raspravljati u dva čitanja. Članice Odbora podsjetile su na raspravu na plenarnoj sjednici Hrvatskoga sabora o Prijedlogu zakona o trgovačkim društvima kada je predstavnik predlagatelja više puta naglasio da će, što se tiče poduzeća u vlasništvu Republike Hrvatske, odredbe ranije navedene Direktive biti transponirane kroz poseban zakon u nadležnosti Ministarstva financija. U raspravi je tada sudjelovalo više članica Odbora iz čitavog političkog spektra, a bilo je isticano da se nakon udovoljavanja kriteriju kompetencije kandidata, treba voditi računa o rodnoj ravnoteži. Nadalje, istaknuto je da su brojna istraživanja pokazala da žene imaju različiti tip vođenja te donose novu vrijednost i kvalitetu korporativnog upravljanja. Postoje primjeri dobre prakse koji pokazuju da su poduzeća u kojima žene čine 40 i više posto u upravama uspješnija te da žene donose drugačiju vrstu komunikacije, drugačija znanja pa i odnos prema riziku što korporacijama donosi profit. Izneseno je mišljenje da bi država trebala biti primjer privatnom sektoru. Također je naglašeno da se radi o ravnopravnosti spolova kao temeljnoj, ustavnoj vrijednosti. Nadalje, istaknuto je da u preambuli Direktive stoji kako je primjereno da javna poduzeća posluže kao model privatnom sektoru. Stoga se apelira da se do drugog čitanja u tekst Prijedloga zakona unese odredbu o primjeni Direktive, čime bi se pokazala politička volja da država primijeni na poduzeća u svom vlasništvu ono što traži od poduzeća u privatnom vlasništvu

Državni tajnik završno je istaknuo da je Direktiva transponirana u Zakonu o trgovačkim društvima. Kao opći zakon on se jednako primjenjuje na sva listana društva na tržištu kapitala, odnosno uređenom tržištu, bez obzira na vlasništvo, a do 30. lipnja 2026. sva listana poduzeća to trebaju primijeniti. Vezano za komentar da bi državna poduzeća trebala predvoditi promjene - istaknuo je da su tri od šest državnih poduzeća već ispunila te uvjete. Izrekao je uvjerenje da će i ostala tri državna poduzeća to učiniti u zadanom roku. Istaknuo je da će odredba o raznolikosti omogućiti uvođenje rodne ravnoteže dodatno i na sva državna poduzeća, a ne samo ona listana na tržištu.

Nakon rasprave Odbor je većinom glasova (7 glasova „ZA“ i 1 „SUZDRŽANI“ glas) odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje sljedećih zaključaka:

- 1. Prihvaća se Prijedlog zakona o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske.**
- 2. Sva mišljenja, primjedbe i prijedlozi izneseni u raspravi dostavit će se predlagatelju radi izrade Konačnog prijedloga zakona.**

Za izvjestiteljicu na sjednici Hrvatskoga sabora određena je Marija Lugarić, mag. prim. educ., predsjednica Odbora, a u slučaju njezine odsutnosti Tomislav Josić, potpredsjednik Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA

Marija Lugarić, mag. prim. educ.